

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

8. Quinam ordo Ecclesiasticus & sacer in singulis Beneficiarijs requiratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

restitui possunt, & ex indulg. sui Episcopi, eius executionem habere.] Item c.1. de Cler. pugnantis in duello: Si Cler. inquit, alicui sponte duellum obtulerit, vel oblatum susceperit, rigore iuris est merito deponendus. Sed quantumcunque eius in hoc grauis sit excessus, euadere potest depositionis poenam, si cum ipso ius Episcopus duxerit misericorditer dispensandum: dummodo ex ipso duello homicidium, vel membri diminutio secuta non sit. At hæc singula per se crimina sunt adulterio peiora. Quate quidam alij sentiunt, in maioribus etiam criminibus posse Episcopum legem Canonice mitigare, nisi expressim prohibeatur. Sed longe verius est, quod Glossa & Ioan. Andreas, Antonius, Ancharanus, & Panor. tradiderunt. in cap. At si Clerici de Iudicij, nimirum, in maioribus criminibus Episcopum indulgere non posse, nisi id ei expressim alioqui iura concesserint.

Decimo quinto quaeritur, An in minoribus adulterio criminibus liceat Episcopo legem relaxare post sententiam, quia Clericus est de crimine conuictus? Quidam negant, eo, quod post condemnationem criminis, Clericus est infamis, ac famæ quempiam restituere, solus est Principis, ut colligitur ex ca. Cum te. De sententia & re iud. § ex l. 1. §. De qua. ff. De post. vbi habetur, restitutionem in integrum esse Principis, vel Senatus, non Prætoris. Probabilior tamen est Abbatis sententia, in c. At si Clerici de Iudicij. §. Additio 3. in hac parte Episcopum posse Clericum famæ restituere, quoniam non directo, sed indirecto restituit: nam cum in eo, quod eius concedit, vt in minoribus criminibus legem relaxare queat intelligitur quodque concessum, vt famæ restituere possit, alioqui enim si hoc illi denegaretur, frustra videtur ei data potestas mitigandi legem: nec enim huiusmodi facultas conceditur, nisi quando hoc crimen notorium est, vel sententia Iudicis, vel propria Clerici confessione in iudicio, aut quando operis euidencia Clericus incurrit infamiam.

Decimo sexto quaeritur. An si Episcopus ob crimina adulterio minorata, Clericum ab ordine, vel officio, aut Beneficio deiecerit, possit eum iterum restituere? Quod est quaerere? An postquam sententia lata, poenam depositionis Clerico irrogauit, ei veniam dare queat, & ad officium pristinum reuocare? Nonnulli negant eum posse. Verum Abbatis sententia mihi magis placet, id affirmans cum Archi. in c. 1. §. q. 1. Et Ancha. c. At si Clerici. De iudicij. Nam vbi ius non distinguit, nec nos distinguere debemus: sed ius in c. At si Clerici, generatim id potestatis Episcopo concedit, ergo non est cur distinguamus: dicendo, ante depositionis poenam irrogatam Clerico, id iuris Episcopo habere, postea vero non item.

Decimo septimo quaeritur, An clericus notorie criminiosus, si ante veniam sibi ab Episcopo datam, se ingerat sacris, denuo aliam contrahat irregularitatem? Dux sunt opiniones; Vna affirmantium, quam sequitur Panor. in ca. Si celebrat. De cler. excom. caq; videtur esse communi consensu recepta; Altera est negantium, quam probant Innoc. Ioan. Andr. Imola, & quidam alij; quibus Nauar. ait se libenter subscribere, in c. Si quando. De rescrip. excep. 17. m. 8. propterea quod communis sit omnium opinio, cum qui ob defectum aliquem est irregularis, denuo irregularitate non affici, intrudendo se sacris ante indulgentiam obtentam, vt si spurius, vel corpore vitiatum, hoc est, aliquo corporis membro carens se ingerat sacris. Ait enim Archidiaconus teste eodem Nauar. Innocentium securus, morem esse Curie receptum, vt cum alicui gratia conceditur, vt possit ad Ordines, & ad Beneficia promoueri, quamuis legitimis non sit ortus natalibus, aut sit membri alicuius expertus, nulla mentio fiat de irregularitate, in qua incidit, quod sacra tractauerit. hæc opinio magis ardet, quia in poenis benignior, & mitior est.

Decimo octauo quaeritur, Quomodo intelligantur ea, quæ Paulus requirit in Episcopo, Presbytero, vel Diacono? Respondeo, Paulum eum velle eligi Episcopum, Presbyterum vel Diaconum, qui sit ἁγιος, id est, vigilans; ἁγρός, id est, sobrius, κόσμιος, id est, modestus, φ-

λόγιος, id est, hospitalis; μετ᾽ ἑαυτοῦ, id est, non vino delectus; μετ᾽ ἑαυτοῦ, id est, non percussor; μετ᾽ ἑαυτοῦ, id est, non turpis lucri cupidus; ἀφιλόστομος, id est, a pugna, & contentione alienus: ἀφιλόστομος, id est, pecunie non amicus; μετ᾽ ἑαυτοῦ, id est, non iuribus, nec prafractis; μετ᾽ ἑαυτοῦ, id est, non iracundus. Φιλάνθρωπος, id est, bonarum rerum studiosus: ἡσυχίος, id est, iustus: ἁγός, id est, pius sine sanctus; ἁγρός, id est, temperans.

Ex dictis perspicitur, quanta & quam insignis morum, ac vitæ sanctitatis in Cardinalibus requiratur, qui ad tantam dignitatem euehantur, vt sint Christi Vicario à consiliis in arduis totius Ecclesie negotijs agendis expedientidique Baldus in l. 1. ff. De offic. Præf. Prætoris, docet titia in eo requiri, qui ad id muneris, & officij deliquit: industriam singularem; Fidem exploratam, & morum maximam grauiterant. Sanctus Bernardus libro primo de Consecratione ad Eugenium, quales oporteat esse Cardinales insinuat, cum alloquens, sic ait: Itaque nec volentes, nec currentes assumimus: sed cunctantes, sed reuocantes etiam cogit, compelle illos intrare. In talibus, vt opinor, requiescet spiritus tuus, qui non sine acria fronte, sed verecundi sed timorati, propter Deum nihil timeant, nihil sperent, nisi in Deo: qui aduentantium non minus attendant, sed ne cessent: Qui sent viriliter pro afflicto, & iudicent in aqua ut pro manibus terra. Qui sint compositi ad mores, proxi ad sanctimoniam, parati ad obedientiam, mites ad patientiam, subiecti ad disciplinam, rigidi ad consuetudinem, Catholici ad Fidem, fideles ad dispensationem, concordantes ad pacem, conformes ad unitatem. Qui sint in iudicio recti, in consilio preuidi, in tubendo discreti, in disponendo industrij, in agendo strenui, in loquendo modesti, in aduersitate securi, in prosperitate deuoti, in celo sobrij, in misericordia non renouisti, in otio non otiosi, in hospitio non dissoluti, in consuetudine non offensi, in cura rei familiaris non anxij, aliena rei non cupidi, sua non prodigi; ubique: Et in omnibus circumspiciti. Hæc sanctus Bernardus. Et Patres illi Concilij Basil. sess. 23. dixerunt: Cardinales nullius criminis, aut infamie nota asperfos esse debere. Cauca Cardinalis, dicit Hostien. in sum. tit. de penit. §. remiss. versic. Cui Cardinales. ne exemplo Aoz, quanto est Deo propinquior, tanto magis delinquat, cap. Confide. de penit. d. 5. Cauca Cardinalis, inquit ille ibi. ne sint dracones, stantes iuxta arcam Domini, caueant ne sint nebula, & nubes sine aqua desorptionis lachrymarum turbidibus demonum agitata. Caucaut ne ipsi male agentibus cunctant illud quod Petro Piperno S. Maria noua Cardinali contigisse legitur, qui, vt referunt post Paulum Vbminicus, & Glossa in cap. Præfentij, De offic. delegati, in 6. de licijs, & voluptatibus luxurians, & vitij, dediuus, dum in aede sacra Sacrosanctum Christi corpus adoraret, omnibus videntibus à Demone interfectus fuisse dicitur. Cardin. Alban. de Cardinali q. 8.

Item ad Cardinalitiam dignitatem non solet Papa Bigamum promouere: vnde Antonius Rosellus, & Ioannes Lignanus, quamuis iuris periti iustigues, quia tamen bigami, prædictam dignitatem nunquam obtinere poterunt.

Item non solet in Cardinales eligi ij, qui non habent legitimos natales. Nicolaus Vbald. in tract. de success. par. num. 89. restatur, dum ipse in Rota ius diceret, sibi Paulum II. dixisse, ab huiusmodi labe Cardinalium cæterum immunem esse, Eugenius VI. spurium quendam in Cardinalem elegerit, qui antequam gaterum acciperet, & vita deceffit, testibus Nicolao Vbald. loco citato, & Ludouico Gomeho in regula, de triu. possessore. quæst. 2.

CAP. VIII.

Quinam ordo Ecclesiasticus, & Sacer
in singulis Beneficiarijs requiratur.

PRIMO quaeritur, An is qui Episcopus creatur, debeat iure cõmuni esse facis Ordinibus iniuriatus? Respon-

deo,

deo, in cap. *A multis*, de at. & qual. ex Innocentio. constitutum esse, Subdiaconum posse in Episcopum eligi: quare ut minimum, necesse est, ut is qui fuerit in Episcopum promovendus, Subdiacon. sit. Cardinales, vel Ordinem Episcopalem, vel Sacerdotalem, vel Diaconatus annexum habent. Nec inter Cardinales suffragij ius habet qui Diaconus non sit. id enim congruere videtur cum Clem. ut hi, qui s. illi vero, de at. & qual. sic Hostien. l. 2. de of. sic. At. hidiac Cardinalis Clem. citata.

Secundo queritur, An qui est ad Parochialem ecclesiam assumendus, debeat esse presbyter? Respondeo, in ca. *Licit Canon*, de elect. in 6, ex Gregorio X. in Concilio Lugdunensi statutum esse, ut is, qui ad Parochialem Ecclesiam promovetur, debeat intra annum a die sibi commissi regimini, ad Sacerdotium ascendere: quod si intra illud tempus non ascenderit, Ecclesia sibi commissi: nulla etiam premissa monitione, privatus existat. Sic ibi. Hoc decretum late explicat Rebuffus in praxi Benefic. par. 2. titul. de non promovis intra annum.

Anus hic porro incipit a tempore, quo pacarum quis Parochialis ecclesie possessionem adeptus est, vel ab eo tempore, quo per ipsum steterit, quo minus eam nancisceretur: ut declaratur in cap. *Commissi*, de o. elect. in 6. Et ibidem subiungitur: Nisi legitimo impedimento detentus, ad Sacerdotium pervenire nequiverit. Legitimum autem impedimentum iudicatur, ut Glo. notat, si toto illo anni tempore agrotaverit, vel abfuerit Antistes, aut dimissionis litteras dare non potuisset, vel eum ad Sacerdotium profectio uere recusasset. Et sic de alijs similibus.

Tertio queritur, An huius Canonis poena vires & locum habeat in Decanis, Prepositis, Abbatibus, Prioribus, Archiepiscopis, curam animarum quidem, sed non Parochialem ecclesiam habentibus. Respondeo, minime: quia cum sit poena, restringere potius, quam laxare debemus; quod sane nemo negat. Glossa in c. *Licit Canon*, in verbo, *Parochialis Ecclesia*. Rebuff. loco citato, nu. 28.

Quarto queritur, An hae poena efficiat eos etiam, qui praeficiuntur ecclesijs Collegiatis, quae alias Parochiales quoque sunt? Respondeo, minime: Sic enim declaratum est in c. *Statutum*, de elect. in 6. Et certe non est eadem ratio de Collegiata Ecclesia, quae de Parochiali: nam in hac unus praeficitur rector: at in illa quatenus collegialis est, praeficiuntur plures, non quidem per se singuli, sed ut unum collegium efficiant. Item quia poena iure restringitur, quare merito declaratum est, poenam in c. *Licit Canon*, interrogatam non potendi ad eos qui ad ecclesiam Parochialem; alioqui collegialem promoventur. Hoc autem locum habet in ecclesijs collegialibus, quarum plures Sacerdotes curam Parochiae in solidum habent: nam si ad unum eorum cura tantummodo pertinet: is intra annum ad Sacerdotium debet promoveri, iuxta Canonis iam producti constitutionem. Si queras, An praedictum decretum locum habeat in episcopis, Archiepiscopis, & alijs superioribus. Sol. la. 10. de iust. q. 5. ar. 6. conclus. 1. videtur asserere, locum habere: sed Rebuff. loco citato, 7. 1. negat: & hoc est verius. Item sentit Glossa in c. 2. de prob. in 6. nam in c. *Licit*, de elect. in 6. solum fit mentio ecclesiae Parochialis. Episcopus Parochialem ecclesiam non habet, sed Diocesanum, quae stricte Parochia non dicitur, & poena restringi debent, non laxari.

Quinto queritur, An Vicarius perpetuus in ecclesia Parochiali intra annum Sacerdos fieri debeat? Respondeo, debere, quia ita constitutum est, Clem. 1. de officio Vicarii, cum aliqua ecclesia Parochialis Monasterio siue Conventu, vel Scrinario Clericorum, aut alicui Beneficio, dignitate praedito coniungitur, solet ex fructibus Ecclesie Parochialis certa quaedam portio seorsum assignari Vicario, cui in perpetuum ecclesia regenda confertur ac proinde in ipsum transit tota cura Parochiae. At ideo merito constitutum est, ut huiusmodi Vicarius perpetuus intra annum ad Sacerdotium ascendere debeat.

Sexto queritur, An Priores in ecclesijs Conventualibus

intra annum Presbyteri fieri debeant? Respondeo, debere. Nam in Clem. Ne in agro s. *Ceterum*, de statu Monacho, statutum est, [qui Prioratus Conventuales (hoc est, in ecclesijs conventualibus & Religiosis) habuerint, intra annum computandum a tempore collationis, seu commissionis sibi factae de eis, & possessionis eorum adeptae, vel intra vigesimum quintum aetatis suae annum, si ante ipsi annum non conventuales Prioratus eis committi fuerint aut collati, intra annum se faciant ad Sacerdotium promoveri. Quod si cessante rationabili causa non fecerint, eo ipso nulla etiam monitione praemissa, praedictis Prioratibus sint privati: qui ipsi iterum ea vice nullatenus conferantur: & nihil refert si Prioratus sint commendati, aut in titulum collati.] Si queras, An haec Clemens comprehendat Abbatem? Respondeo, cum Rebuffo loco citato n. 22. minime, quia solum loquitur de Priore conventuali.

Septimo queritur, An ecclesia Parochialis commendari queat ei, qui nondum est Presbyter creatus? Respondeo, minime. Sic enim in c. *Nemo deinceps*, de elect. in 6. habetur: *Nemo deinceps Parochialem Ecclesiam alicui non constituto in aetate legitima, & Sacerdotio non commendare praesumat*. Sic ibi. Ex quo fit, ut Parochialis ecclesia iure, & ratione tituli possit ei conferri, qui nondum est Sacerdos, iuxta c. *Licit Canon*, & c. *Cum ex eo*, de elect. in 6. & tamen commendari nequit nisi ei, qui est ad Sacerdotium evectus, quoniam ita est constitutum in c. *supra citato*.

Octavo queritur, An cum ecclesia Parochialis est alteri non Parochiali coniuncta, is qui ad ipsam administrandam assumitur, debeat intra annum, Sacerdotium suscipere? Respondeo, tribus modis ecclesiam Parochialem alteri quae Parochialis non est, posse coniungi. Aut enim ita coniungitur, ut ei subiecta sit, & illa altera sit principalis: & is qui principali praeficitur, ad Sacerdotium ascendere iure non cogitur: nam id quod ad alterum accedit, sequitur naturam principalis ad quod accedit. Ergo cum Parochialis non sit Ecclesia, ea, cum Parochialis coniuncta subijciatur: sequitur, ut qui ad Ecclesiam principalem quae Parochialis non est, promovetur, minime teneatur lege posita in c. *Licit Canon*: Aut ecclesia Parochialis alteri, quae non est Parochialis coniungitur, ita ut haec posterior tanquam inferior sit subiecta Parochiali tanquam principali: & superiori. Et is, qui praeficitur illi, quae non est Parochialis, debet intra annum Sacerdos creari, quia in hac ecclesiarum coniunctione, ea, quae non est Parochialis, coniungitur Parochiali tanquam principali, ac proinde eius naturam & conditionem sequitur. Aut tertio ecclesia Parochialis coniungitur ei, quae non est Parochialis, ita ut ei subiecta non sit, sed aequae principalis ac illa. Et tunc is, qui praeficitur, ea ratione qua Parochiali ecclesiae praeficitur, debet intra annum fieri Sacerdos: ad eum enim praecipue pertinet cura Parochialis ecclesiae. Haec ex Ancharano, in c. *Licit Canon*, de elect. in 6. Rebuffo loco citato, n. 31.

Nono queritur, An idem iuris sit de ecclesia Parochiali, quae actu Parochianos non habet, sed solum habitu & potestate? Finge tibi Parochialem ecclesiam, cuius omnes Parochiani sint captivi abducti ab hostibus, vel ob pestem alio periculi vel ob soli sterilitate, & caeli interperiem, aliquo subduxerint sese. Queritur, an qui ad ecclesiam promovetur, debeat intra annum ad Sacerdotium ascendere? Archidiaconus in c. *Licit Canon*, affirmat, eo quod sicut Episcopus esse potest sine quibus sibi subiectis, ita ut Episcopus esse non desinat: sic etiam Parochus non desinit esse Parochus, etiam si parochiam recesserint, & eius ecclesia vere & proprie est parochialis. Deinde, quia non est idem iuris de Collegio, quod de Parochiali Ecclesia: nam etiam si deficientibus collegis collegium finiatur, & desinat, non tamen Parochianis recedentibus, aut desinentibus, Ecclesia desinat esse Parochialis. At Glossa in c. *Licit Canon*, oppositum censet: cuius sententia, communi est consensu recepta, etenim Ioa. Monachus, Geminianus Ancharanus sentiunt, eum, qui ecclesiae Parochiali habitu tantum, & non actu Parochianos

habenti præficatur, non teneri lege quæ lata est in c. Licet Canon, eo quod in eo nullum locum habeat ratio, & causa legis: quoniam qui ad ecclesiam Parochialem assumitur, ideo debet intra anni spatium Presbyter fieri, quia suscipit curam pascendi gregem sibi commissum. At cum ecclesia Parochianos non habet, non suscipitur cura gregem pascendi. Sed quid, si Parochiani deinde redierint? Respondeo, Parochialem Ecclesiam quasi iure postliminij ad sua iura, & bona reueri, ac proinde is, qui ipsi præfatus est, debet intra annum computandum ab eo tempore, quo ecclesia cepit Parochianos habere, ascendere ad Sacerdotium.

Decimo queritur, An statim ut Parochus ecclesiam Parochialem adeptus, ad id anni tempus deveniat, ut intra illum annum Presbyter fieri nequeat Beneficium amittat. v. g. Titius consecutus est ecclesiam Parochialem, & ex eo tempore quo est illam nactus, decem, aut undecim menses effluxerit, ita ut intra reliquum anni tempus ad Sacerdotium ascendere non possit, queritur, an statim à decem, aut undecim mensibus elapsis, ipsam Ecclesiam Parochialem amittat? Respondeo, minime, nisi integro anno elapso. Sic enim declaratum est in c. Commissa, de elect. in 6.

Quæres, quid si à principio anni in animo habuerit ad Sacerdotium intra annum non ascendere? Respondeo illud minime suos fecisse fructus, quos percipit toto eo tempore, quo in ea voluntate mansit, ex c. Commissa, de elect. in 6. Quid vero si mutato animo, voluit intra annum fieri Sacerdos? Respondeo in hunc modum, aut cum à priori voluntate recessit, adhuc factis temporis supererat, quos Sacerdotium suscipere posset intra annum computandum ab eo die, quo Beneficium adijt, & sic incipit fructus lucrificare ab eo die, quo priorem deposuit voluntatem. *Glossa in c. Commissa, de elect. in 6. in verbo mutata.* nam mora interdum sicut & fraudis per poenitentiam purgatur, aut non superest, & tunc is totius anni fructus amittit. Priores quidem, quia ab initio constituetur Sacerdos non fieri: reliquos vero, quia cum cepit voluntatem mutare, iam intra reliquum tempus ad Sacerdotium promoveri non potest, & proinde fraude poenitentia, quæ legitima non est, non purgat. Quæres, an eo anni tempore, quo Sacerdos fieri nequit, cura conscientia Beneficium cum alio permutet, aut alterius gratia deponat? Respondent quidam, aut per dolum, & fraudem ad id temporis devenit, ut puta, cum ab initio Beneficium adeptus, de cretatur non fieri Sacerdos, & sic iure Beneficium non permutat, aut deponit, præterea nullus est momenti permutatio, aut renunciatio: perinde enim est, ac si post annum exactum permutaret, vel deponeret: aut absque dolo, & fraude id fecit, & sic iure Beneficium permutat: & eo se abdicat, quoniam in eo ius habet, ita ut Beneficium, ipsius vere sit: permutat igitur, vel deponit quod suum est. Cæterum Rebus, loco citato nu. 37. absolute ait, Parochus potest ecclesiam suam permutare cum alio beneficio sub finem anni, cum ea ante exitum anni privatus non sit, & dicit, sic tenere Prætorium Rotæ decisio. 187. in antiq. licet contrarium alibi dicatur fuisse iudicatum in Rot. decisio. ne 355. idem quoque sentit Lanfrancus decis. 471. qui dicit hanc esse communem sententiam, sic Et Oldra. conf. 203. factum tale. Aegid. Bellamera. decisio. 178. Rochus in tract. de iure patron. in verbo honorificam. quest. tertia. & is, cum eius beneficium permutatur, debet intra annum alium ad Sacerdotium promovet.

Undecimo queritur, Quis ordo sacer requiratur ad alia Beneficia, quæ dignitatem, aut personatum habere dicuntur, vel qui canonicatus, vel Portiones sunt in ecclesia Cathedrali, vel Collegiata: Respondeo, in Clemen. Vt si qui de stat. & qualitat. ita esse decretum: Statutum, ut qui, de cetero huiusmodi Ecclesias (videlicet Cathedralibus, vel Collegiatis) secularibus, vel regularibus, Dignitates, Personatus, Officia, vel prebendas, quibus certis ordinibus sunt annexi pacifice obtinerint, nisi iusto impedimento cessante, ad huiusmodi ordines se promovet fecerint, intra annum ex tunc, donec ad eos

promoti fuerint, vocem in Capitulo non habeant eorumdem ecclesiarum, ipsique distributionem qua dantur, qui certis beneficiis intersunt, pars dimidia subtrahatur: non obstantibus quibuslibet consuetudinibus, vel statutis. Canon alius, quæ contra tales promotiones ad Ordines recedentes statuuntur in iure, nisi iominus in suo robore permanerint. Sic ibi. Hoc dictum est, quia Alexander III. constituetat in Concil. Later. ut haberetur, in cap. in cunctis §. Inferiora De elect. Si Archidiaconus in Diaconum, vel Præpositus, vel Decanus in Presbyterum, post promotionem non fuerint præfixo a Canonico tempore promoti, ab isto remoueat officio, & alius conferatur, qui & velim, & possint illud, convenienter implere. Et nouissime in Concil. Trident. Sess. 22. cap. 4. de reformat. sic est constitutum: si vero, qui Dignitates, Personatus, officia, Prebendas, Portiones, ac qualibet Beneficia in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiatis, secularibus, vel regularibus, obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, ut alij Missas, alij Evangelium, alij Epistolam dicant, seu cetera: quocumque privilegio, exemptione, prerogativa, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante, infra annum ordinem suscipere requisitorum: alioquin poenas incurrant iuxta Constitutionem concilij Viennensis, quæ incipit: Vt si quisquam præfati decreto innovat Synodus. Hæc ibi.

Duodecimo queritur, An in cæteris Beneficiis simplicibus, aliquis facer ordo requiratur? Respondent, nihil esse de hac re iure communi statutum. At vero ex fundatione, vel donatione, privilegio, consuetudine, vel statuto, aliquando facer ordo requiritur in eo quod est promovendus. Et sciendum est, aliquando in ipsa Beneficij fundatione, vel donatione, verba poni, quibus expressim, aut implicite saltem indicatur, eum, qui in Ecclesia, Capella, iuve instituitur, oportere esse presbyterum tempore quo ei Beneficium conferretur: & tunc non satis est, si intra annum presbyter fiat. Quod si id verba non significent, sufficit eum, qui promovetur, eam ætatem habere, ut intra annum, eum possit ordinem suscipere, quæ Beneficium postulet. Et hoc est, quod docet Panormit. in c. Cum in cunctis §. Inferiora, nu. 10. de elect. his verbis: Si Beneficium habet ordinem annexum, si illa annexo est respectu aptitudinis, requiritur, ut promovendus, tempore sua promotionis habeat eam ætatem, ut infra annum possit ad illum ordinem ascendere: non tamen requiritur, ut actu habeat illum ordinem. Aliquando vero, si annexo respectu actus, & tunc necessario requiritur, ut qui promovetur, tempore promotionis actu illum ordinem habeat. Sic ille.

Decimo tertio queritur, An qui sunt tantummodo minoribus ordinibus initiati, possint ad Beneficia, quibus est cura animarum, promovet? Duæ sunt opiniones, quarum una negat, altera vero affirmat. hanc. Calderinus & Panormit. fecerunt, & hæc est verior. Iura enim solum modo requirunt, ut is, qui promovetur ad huiusmodi beneficia, eam ætatem habeat, ut infra annum, eum facrum ordinem suscipere queat, quem requirit ecclesia curam animarum habens. Et c. Si quis, de inst. in 6. habetur: eum, qui in Parochiali Ecclesia instituendum Patronus offert, esse admitendum, etiamsi sacros ordines non susceperit: dummodo intra annum Presbyter fieri possit. Et c. Si pro Clericis, De preben. in 6. dicitur: Si quis litteras Apostolicas impetrauerit ad aliquam Ecclesiam, etiam curam animarum habentem, obtinendam, et conferri debere, etiamsi ad sacros ordines euectus non sit, nec ullam in litteris mentionem fecerit de ordinum defectu: dummodo tamen huiusmodi Clerici in proximo status à iure temporis, ad eos ordines ascendant, quos Beneficia eis collata deposcunt. Hæc ibi.

Decimo quarto queritur, An cum Beneficium in eo qui est instituendus, Sacerdotium actu requirit ex fundatione, institutione, vel statuto, & Roman. Pontifex alicui Clerico nō dum Sacerdoti literas concesserit ad quolibet Beneficium etiam curæ animarum coniunctum obtinendum, iure possit ad illud Beneficium promovet? Respondeo cum Abbate in c. Cum in cunctis §. Inferiora n. 11. de elect. distinguendo. Aut beneficium est fundatum, vel do-

tarum à laico, & sic ius ad illud obtinere non potest: quoniam verbis generalibus non creditur Romanus Pontifex derogare voluisse Beneficii institutioni: alioqui laici ab extruendis, fundandis, & dotandis Ecclesiis auocarentur. Aut Beneficium solum Sacerdotium actu requirit, statuto ab Episcopo, vel Collegio Canoniorum post institutionem posito, & sic debet tale beneficium conferri, quia Romanus Pontifex solet in suis literis generalem clausulam apponere; Non obstantibus quibuscunque statutis.

Decimoquinto quaeritur, An ratione studii literarii, iure possit Episcopus indulgere, ut qui nec est Sacerdos, nec ad Sacerdotium intra annum potest ascendere, Ecclesiam Parochialem obtineat? Hanc quaestionem iam ante diluimus, in hoc libro, c. 5. q. 10.

Decimosexto quaeritur, An Canonicus, qui est ad Ecclesiam Cathedralis promotus, in qua de more quisque Canoniorum per hebdomadas sacrum facit, possit tuta conscientia alium Canonicum sibi substituere, qui ipse loco sacris operetur, quia ipse Subdiaconus tantum est? Respondeo, oportere eum per seipsum rem diuinam facere: ac proinde si quo tempore est Canonicus creatus, eam artem non habet, qua possit intra annum presbyter fieri, adeptio Canonicatus nullus est momenti. Et dum is, qui artem habet, qua intra annum Sacerdos fiat, ad Sacerdotium ascendit, tuta potest conscientia per eum Canonicum sacrum faciendum curare, quia toto eo anno ei licet Sacerdotium suscipere.

C A P. IX.

De voluntate, & animi proposito, quod Canones & iura postulant in eo qui ad Beneficium promovetur.

Primo quaeritur, An qui Parochiale Beneficium accipit absque vlla voluntate ad Sacerdotium ascendendi, fructus Beneficii intra annum lucrificat? Respondeo, c. Commissa §. Ceterum, de elec. in sexto, statutum esse: qui Parochiale beneficium obtinet, sine voluntate intra annum Sacerdotium suscipiendi, debere omnes fructus perceptos restituere. Sed quid si deinde voluntate mutata fuerit intra annum ad Sacerdotium promotus, an tunc recuperare sibi tuta conscientia omnes fructus etiam eos quos percepit, habens in animo non capessere Sacerdotium intra annum? Sententia est Soti, lib. 10. de iust. q. 5. ar. 6. concl. 1. asserentis debere eos fructus restituere, quos percepit toto eo tempore, quo habuit in animo ad Sacerdotium non ascendere.

Altera est Nauarri in Manual. ca. 25. nu. 118. oppositum docentis, quam Glossa in cap. Commissa. in verbo, mutata. communi consensu recepta ante tradiderat: & haec est verior: quoniam fraus quae à principio coepit, tota purgatur per promotionem intra annum secutam, sicut etiam purgari solet mora debitoris; Glossa in cap. mora. de regul. iuris in 6. Quo fit, ut si intra annum Sacerdos non fiat, & Beneficium statim amittat elapso anno, omnes fructus quos percepit toto eo tempore, quo in animo habuit Sacerdotium non suscipere, restituere debeat.

Secundo quaeritur, Quid sit dicendum de Titio, qui Parochialem Ecclesiam adeptus constituit ad Sacerdotium intra annum ascendere, postea vero voluntate mutata fructus percepit? Glossa in c. Commissa docet, oportere illum restituere fructus quos percepit ab eo tempore, quo priorem voluntatem deposuit: non autem eos quos percepit, antequam à priori illa voluntate recederet. Sic etiam Sotus loco citato.

Ceterum Nauarrus loco praedicto eum censet nullos debere fructus restituere: quia poenae, inquit, & odia restringi debent, non laxari. At constituto in c. Commissa. solum videtur locum habere in eo, qui Parochiale beneficium accipit sine voluntate Sacerdotium intra annum suscipiendi: non de eo, qui ab initio legitimam voluntatem

habens postea mutauit, Mihi tamen magis probatur sententia prima: ita ut sit eadem ratio de eo qui retinens beneficium habet in animo non suscipere Sacerdotium intra annum, atque de eo, qui ab initio accepit habens voluntatem non capessendi Sacerdotium.

Tertio quaeritur, An si Titius Parochiale beneficium accipiat, dubio tamen animo, & voluntate ad Sacerdotium ascendendi, Beneficii fructus lucrificat? Sotus loco citato censuit, eum restituere omnes fructus debere quos percepit toto eo tempore, quo pender animi. At Nauarrus loco praedicto eum docet minime esse cogendum fructus restituere; suo illo argumento permotus, quod poenae restringuntur, non laxantur: at lex in c. Commissa, solum loquitur de eo, qui ad Parochialem ecclesiam promotus in animo habet Sacerdotium non capessere. Mihi tamen magis placet Soti sententia: ut ratio etiam, qua eam confirmat: quia qui suspenso & dubio est animo, in iure videtur voluntatem habere Sacerdotium non suscipiendi. Sed sciendum est, Titium, si cum primum ad ecclesiam Parochialem eligitur, ambigit futurus ne sit Sacerdos, & postea intra annum factus est presbyter, tuta conscientia totius anni fructus sibi retinere, quoniam ambiguitatem suo facto intra annum purgavit. Deinde, si statim atque est ad ecclesiam promotus, voluntatem habuit intra annum ascendendi ad Sacerdotium; postea vero hæsitare coepit, debet restituere fructus quos percepit toto eo tempore quo dubitavit: nisi dubitationem facto purgauerit Sacerdotium capessendo.

Quarto quaeritur, De Titio, qui parochialem Ecclesiam obtinuit in animo habens eam dimittere: aut in ea nunquam commorari, aut residere, an scilicet hoc faciendo peccet? Respondeo cum Abbate, & Hostiensis in c. Relatum, de Clericis non residens. eum sine dubio peccare, quoniam sponte sese veluti sponsus cum Ecclesia coniungit, & tamen statuit eam deserere, volens nihilominus ex ea fructus percipere. Sed nunquid fructus quos percipit, debet restituere? Respondent quidam debere restituere, quamuis de hoc Hostiensis, & Abbas verbum nullum fecerint, quia perinde, inquit, est, habere voluntatem non residendi, aut non feruendi in ecclesia, atque habere in animo non suscipere Sacerdotium: quare concludunt eum debere fructus restituere, nisi eam prauam voluntatem postea facto purgauerit, & ideo aut deponere debet Beneficium, aut mutato animi proposito, ad Sacerdotium intra annum ascendere. Quærat aliquis, An eadem ratio sit de Titio, qui Parochiale beneficium accipit, habens in animo ex eius fructibus viuere, donec aut patrimonium, aut aliud commodius vitæ subsidium obtinuerit; vel statuens id Beneficium dimittere, si hæreditas, aut patrimonium sibi morte fratris obuenerit? Respondet Panormitanus loco citato. eandem esse rationem de eo: quoniam, inquit, qui Parochialem ecclesiam adipiscitur, cum ea spirituale coniugium contrahit: ac proinde constituere debet, cum illa perpetuo viuere: nisi iustus de causis ad aliam Ecclesiam auctoritate superioris transferatur. Alii respondent, quod etiam Gab. 4. distin. 15. quaestio. 8. art. 3. dub. 1. & Siluest. Beneficium. 3. quaest. 3. innuere videntur hunc in modum: Aut Titius statuit in ea ecclesia Parochiali commorari & inseruire, donec commodiorem vitæ rationem & genus assequatur, & sic non videtur peccare, quoniam si aliam non fuerit adeptus, in ea ecclesia perpetuo deseruet, suo muneri & officio satisfaciens. Aut statuit Ecclesiam habere, in ea tamen non residere, nec inseruire, sed ex eius tantum fructibus viuere, donec aliud vitæ genus nactus fuerit, & sic peccat Parochiale beneficium accipiens, & debet perceptos fructus restituere: perinde enim est, ac si decernat intra annum Sacerdotium non capessere.

Quinto quaeritur, An paratio sit de accipientibus cetera Beneficia, quæ de promotis est ad Parochiales Ecclesias? Id est quaerere: An qui acquirunt qualiacunque Beneficia, statuens eum ordinem intra annum non suscipere,